

8.6.26

פרוטוקול סיכום ישיבה ועדת איכות הסביבה - ועדה 13

תאריך: 8.6.26

שעה: 17:00

מקום הישיבה: חדר הישיבות, בניין המועצה

משתתפים:

מוריה שוקר – יו"ר הוועדה, חברת מליאה, גבעת יערים
ד"ר רן כוחן – חבר מליאה, צרעה
קוקי לחמן – חברת מליאה, נטף
יואב גואל – סגן מנהל מחוז ירושלים, המשרד להגנת הסביבה
איתן חברוני – נציג ציבור, חבר הוועדה, נחם
נעמה ברום – נציגת ציבור, חברת הוועדה, מסילת ציון
עמי אוחיון – נציג ציבור חבר ועדה, אבן ספיר
שני יצחק – נציגת המועצה, חברת הוועדה
מוריה שוקר – יו"ר הוועדה, חברת מליאה, גבעת יערים
אבי ברכה – מנהל היחידה הסביבתית
חן שמחון – יחידה סביבתית
פזית שביד – שייט – נציגת ארגוני סביבה, חיים וסביבה

משתתפים:

אסנת ורטמן ברוכים- בזום
דרור גליד- זום

מוזמנים דוברים:

פרופ' דוד ברודאי- מנהל מחלקת הנדסת סביבה בטכניון, מומחה בזיהום אוויר. (זום)
תושב מטה יהודה- אנונימי (זום).

סדר היום

1. נושא הקמינים במטה יהודה – הצגת הנושא ושיח עם פרופ' דוד ברודאי ועם תושב המועצה.

2. עדכונים בנושאי סביבה: תחנת הכוח שמשון, האמנה הסביבתית ונושאים נוספים.

נושא ראשון: קמינים במטה יהודה

בעיית הקמינים:

הדיון נפתח בהקראת מכתב של תושב שביקש להישאר בעילום שם, ובו תיאר את הפגיעה באיכות חיי כתוצאה מפליטות קמיני עץ בסביבת מגוריו.

פרופ' דוד ברודאי:

קיימים סוגים שונים של קמינים, המופעלים באמצעות עץ, גז וחומרי בעירה נוספים. הפליטות נוצרות בתהליך שריפת הדלק.

היקף המפגע הנגרם מקמין תלוי בשלושה משתנים עיקריים:

1. סוג הקמין וחומר הבעירה.

2. תחזוקת הקמין והארובה – לרבות ניקיון, תקינות הארובה ואיכות תהליך השריפה.

3. תנאי הרוח והטופוגרפיה, המשפיעים על פיזור הפליטות.

בחירת חומרי הבעירה מושפעת, בין היתר, מעלותם. קיימים תקנים לנוגעים לארובות ולגובהן. ככלל, גובה הארובה משפיע על פיזור הפליטות, אולם גם לכך קיימות מגבלות ויש לתכנן את הארובה בהתאם לתנאים המקומיים.

אחד הקשיים בהתמודדות עם קמינים הוא היעדר בקרה שוטפת על רמות המזהמים הנפלטות מהם. בנוסף לזיהום האוויר קיימת בעיית ריח. אחד הכלים המקצועיים לבחינת מפגעי ריח הוא "צוות מריחים" שהוכשר לכך.

בין הפתרונות האפשריים: יצירת הסכמות בתוך הקהילות; עידוד מעבר מקמיני עץ לחלופות מזהמות פחות; עידוד תחזוקה נכונה של הקמינים והארובות; ובמקרים המתאימים – התאמת גובה הארובה ותכנונה לתנאי השטח.

אבי ברכה: ליחידה הסביבתית מגיעות בעיקר תלונות הנוגעות לקמיני עץ, לרבות קמינים המותקנים לאחר השלמת בניית הבית. מטה יהודה והיחידה הסביבתית גיבשו בעבר התייחסות לנושא. כיום אין במטה יהודה הוראה האוסרת התקנת קמיני עץ, ולכן יכולת האכיפה.

(לצורך כנספח לפרוטוקול את הוראות היחידה הסביבתית).

מוריה שוקר: בירושלים הועדה לאיכות הסביבה – אישרו איסור על בניית קמיני עץ.

מיכל נאור: בשנתיים האחרונות לא התקבלו באגף ההנדסה בקשות להיתרים לקמינים חדשים. אין מידע מלא לגבי התקנות המתבצעות ללא היתר לאחר קבלת טופס 4.

ככל שעולות פניות בנושא, התושבים מופנים ליחידה הסביבתית, המגדירה התניות וקריטריונים רלוונטיים. בעבר התקיימה הרצאה בנושא מטעם המשרד להגנת הסביבה וכן הכשרה בנושא "צוות מריחים". בשנים האחרונות אגף ההנדסה כמעט שלא נתקל בנושא.

דיון : בשנים האחרונות לא עלה הנושא, אולי בגלל המלחמה, הנושא ירד מסדר היום. מוריה שוקר : יש לבחון מדוע מספר התלונות נמוך ולמי הן מגיעות בפועל. ייתכן שכאשר תושבים אינם רואים אפשרות לאכיפה או לפתרון, הם נמנעים מפנייה. מבדיקה שנערכה נמצאו ארבע פניות בנושא קמינים במהלך השנה. עם זאת, מאחר שקמין אינו מסווג באופן ייעודי במערכת כמפגע נפרד, ייתכן שמספר הפניות אינו משקף את היקף התופעה. מיכל נאור- האם פונים ליחידה? אלינו בכל מקרה לא הגיעו. מיכל נאור : היום אין חוק במטה יהודה שאוסר קמין עץ. יש הבדל בין חוקי עזר של עיר וכפר. קוקי לחמן : נושא הקמינים תלוי בחוקי עזר של סביבה גם במועצות אזוריות אפשר להחיל. מיכל נאור : האם קמינים הם בכלל מטרד היום?

מוריה : פנו אליי תושבים שהנושא הזה מאוד מטריד, אבל אפשר לעשות סקר תושבים. מדובר בפגישה מאוד קשה מיידית ובריאותית.

רן כוחן- אין כיום "נוהל קמינים" ארצי אחד שמחייב את כל הרשויות באותה מתכונת. האחריות לטיפול במפגע שנגרם מקמין מוטלת בעיקר על הרשות המקומית, והמשרד להגנת הסביבה מציין במפורש שהשלטון המקומי הוא הגורם האחראי לאכיפה במקרים של מפגע מתנור הסקה. אבי ברכה- לא ניתן לאכוף בבתים פרטיים, רק מעסקים. אנו בודקים בתים פרטיים, אבל זה מורכב יותר. אפילו פנו אלינו ממבקר המדינה ובדקו.

חן- הנושא של קמינים מגיע הרבה פעמים סכסוכי שכנים.

אבי ברכה- הפניות מגיעות אל היחידה הסביבתית. אין יכולת ליחידה הסביבתית לאכוף עשן מארובות פרטיות, רק מארובות השייכות למפעלים ויש להם הגדרות ברורות של תקן.

רן כוחן- אם אין חוק עזר במטה יהודה, בוא נמליץ על חוק עזר בנושא.

נא להוסיף כנספח – מצגת דיון בכנסת, פרוקטול הועדה משנת יולי 2021 בנושא קמינים.

רן כוחן- מציע להקים ועדה מקצועית בנושא, על מנת להציע חוק עזר.

קוקי לחמן : אין צורך להתחיל מאפס ; ניתן ללמוד מרשויות אחרות שכבר עסקו בנושא. בקדנציה הקודמת נערך מפגש עם אנשי מקצוע ונאספו חומרים רבים בנושא הסיכונים הכרוכים בקמינים. יש להעביר חומרים אלה לכל חברי הוועדה.

בסיכום דיון שנערך בוועדה במרץ 2021 הומלץ לקדם את הנושא בשני מסלולים : הסברה ובחינת חוק עזר שיגביל התקנת קמיני עץ ויעודד הסבת קמינים קיימים. יש לבחון גם אפשרות לתמרוץ תושבים למעבר לחלופות מזהמות פחות.

יואב גואל: כנראה לא תהיה חקיקה ארצית, אנשים מכירים את הנושא כמפגע. כמעט בלתי אפשרי להכנס לבתים פרטיים, וריח הוא עניין סובייקטיבי (צוות מרחים אמור לפטור את זה, אך זהו עניין יקר, צריך להקים אותו, וצריך להגיע בזמן אמת). הפתרונות הרבה פעמים הם הסברתיים. פזית שוייד שייט- אפשר להעלות מודעות ויש שינוי ושיפור בתחום בעקבות ההסברה. תושב (אנונימי) בזום: הקמינים הרסו את החיים של הרבה תושבים, ותושבים לא מתלוננים על כך, כי אף אחד לא מסייע. זה פוגע בהרבה מאוד אנשים, זה מסרטן ולא בריא. ש ימים שלמים שאנחנו ספונים. במשך שנים אני סובל משכן שלא מוכן להפסיק את השימוש בקמין, וכל החורף מבעיר בבית. הריח נכנס לבתים שלנו למרות שהחלונות אטומים וסגורים לגמרי. הבית מסריח, וזה פוגע בבריאות שלנו ושל הילדים שלנו. לא יכול להיות שאין אף אחד שנותן מענה לתושבים ואין פתרון לכך. פתרונות של צוותי מרחים לא ריאליים, הם יקרים, והם יכולים להגיע בדיוק שאין ריח. אני מציע לכם לעשות סקר אמיתי של תושבים, אתם תבינו את הכיף התופעה. בכל הישובים נחנקים מהקמינים. אני מקווה שתקחו את הדברים ותקדמו. אני מבין שאי אפשר להכנס לבתים של אנשים. אני מקווה שתקדמו חוקי עזר בנושא. אם לא לאסור לפחות לדאוג שלא יכנס עשן לבתים של אנשים. אפילו המשרד להגנת הסביבה מראה את הקשר בין סרטן השד לנושא. אסנת ורטמן בזום: שמחה ששמענו את תלונת התושב. גם אצלנו סובלים מאנשים רבים שמבעירים קמני עץ, הפיזור מגיע לכל רחבי המושב. הבעיה היא לא של תושב ספציפי ולא איזור ספציפי זה אירוע כלל מועצתי. זו לא בעיה של תושבים פרטיים, וגם לא לועדים יש יכולת לכפות. התחלנו תהליך של פיקוח אחיד, יש לבדוק עם יאיר אברהם האם הפקחים יכולים לתת דוחות בנושא. נוכל לבדוק ברשויות אחרות מה נעשה ולחוקק גם אצלנו.

החלטות הוועדה בנושא קמינים

1. הוועדה/צוות מטעמה יגבש המלצות להסדרת נושא קמיני העץ, לרבות קידום חוק עזר לבניית קמיני גז והגבלת התקנת קמיני עץ חדשים.
2. ייבחנו ביצוע סקר תושבים, לרבות אפשרות לדיווח אנונימי, לצורך הערכת היקף התופעה.
3. לקראת תחילת כל חורף תקודם פעילות הסברה בנושא ההשלכות הסביבתיות והבריאותיות של שימוש בקמיני עץ ובנושא הפעלה ותחזוקה נכונות.
4. במסגרת עבודת הצוות תיבחנו האפשרות לעודד מעבר מקמיני עץ לחלופות מזהמות פחות, לרבות בחינת אפשרות לתמרוץ מצד המועצה.
5. ייבחנו מסלול הטיפול בתלונות בנושא קמיני עץ, החל מקבלת הפנייה ועד לטיפול ולאכיפה, ככל שניתן.
6. תיערך בדיקה של מודלים, חוקי עזר וכלי אכיפה המופעלים ברשויות מקומיות אחרות, לרבות ביחס לפיקוח על מפגעים שמקורם בנכסים פרטיים.

עדכונים בנושאי סביבה:

א. מיפוי חומרים מסוכנים

יואב גואל: העלה את הצורך לעסוק במיפוי חומרים מסוכנים וציין כי המועצה טרם ביצעה מיפוי של חומרים מסוכנים בתחומה.

החלטה: לבדוק את סטטוס מיפוי החומרים המסוכנים במועצה ולקדם את הטיפול בנושא.

ב. התכנון האסטרטגי של מרחב ירושלים.

מיכל נאור: עדכנה בנוגע לעבודת צוות התכנון האסטרטגי של מרחב ירושלים. מטה יהודה נמצאת בשני אזורי תפקוד של מינהל התכנון. צוותי התכנון מקיימים מפגשים עם הרשויות באזור כחלק מתהליך עבודה רב-שנתי, שבסופו תגובש תוכנית מרחבית.

מטרת התוכנית היא לבחון את האזור כמכלול ולא רק כל רשות בנפרד. המועצה הציגה בפני הצוות את הערכים והצרכים המרכזיים מבחינתה, ובהם שמירת המרחב הכפרי ואופיו, צורכי הבינוי, הקהילה, התיירות והשלכות גידול האוכלוסייה.

בנוסף הוצגו פרויקטים וסוגיות סביבתיות, ובהם מסילת הרכבת וצפרות השורק. הודגש כי לגידול המועצה השלכות על החינוך, הקהילה, התשתיות והתחבורה, וכי מטה יהודה היא מרחב פתוח וכפרי המשמש לא רק את תושביה אלא גם ציבור רחב המגיע אליו מכל הארץ.

החלטה: נציג/ת ועדת איכות הסביבה יתלווה/תתלווה למפגשים עם צוות התכנון של התוכנית האזורית-מרחבית.

ג. תחנת הכוח שמשון

איתן חברוני: הציג את נושא תחנת הכוח שמשון. לדבריו, התוכנית הוצגה בוות"ל וזכתה לתמיכת מרבית הגופים, למעט משרד הבריאות. התחנה המתוכננת היא תחנת כוח המופעלת בגז, בהספק מתוכנן של כ-900 מגה-ואט ועל שטח של כ-100 דונם באזור מחצבה. לדבריו, התחנה צפויה להיות ממוקמת בקרבה רבה ליישובים ולמוסדות חינוך, ולכן עלולות להיות לה השלכות סביבתיות ובריאותיות משמעותיות על תושבי האזור. עוד ציין כי במרחב ירושלים מקודמות שתי תחנות כוח במטה יהודה, במרחק של כארבעה קילומטרים זו מזו. לדבריו, התושבים חשים כי הם מתמודדים עם המאבק ללא תמיכה מספקת מצד המועצה. כיום מתבצעת עבודה על תסקיר סביבתי, הצפוי להסתיים בתוך מספר שבועות.

מיכל נאור: הזכירה כי במליאה הקודמת התקבלו החלטות בדבר תמיכה ביישובים המנהלים מאבקים סביבתיים.

החלטת הוועדה

ועדת איכות הסביבה מתנגדת להקמת תחנת הכוח שמשון באזור נחם. הוועדה סבורה כי להקמת התחנה עלולות להיות השלכות סביבתיות ובריאותיות משמעותיות על תושבי האזור הקרוב והמרחב הסובב, בין היתר בשל פליטות התחנה והתשתיות הנלוות לה. הוועדה מבקשת מראש המועצה לפעול להגשת התנגדות לתוכנית תחנת הכוח שמשון. כמו כן, הוועדה מבקשת להביא לאישור מליאת המועצה מתן תמיכה משפטית ליישובים במטה יהודה המנהלים מאבקים סביבתיים בעלי השלכות על תושביהם ועל המרחב.

ד. האמנה הסביבתית והקמת מחלקת איכות סביבה

ד"ר רן כוחן: ראשי האגפים חתמו על האמנה לאיכות הסביבה במעמד חגיגי. מדובר במהלך הצהרתי בעל משמעות, המבטא מחויבות להמשך קידום נושאי איכות הסביבה במועצה. ראש המועצה השתתף בריאיון במסגרת הקול הקורא של קק"ל. להערכתנו, הריאיון היה מוצלח ולמועצה סיכויים טובים לזכות בקול הקורא. במעמד החתימה על האמנה התחייב ראש המועצה להקים מחלקה לאיכות הסביבה. הוועדה תמשיך ללוות את ראש המועצה ואת המועצה בתהליך הקמת המחלקה, מתוך שאיפה לגבש מחלקה בעלת תוכנית עבודה סדורה, כוח אדם ותקציבים מתאימים.

רשמה

מוריה שוקר- יו"ר הוועדה.

